

Platform for Literature in Chinese and Other Languages, — це база даних, яка допомагає користувачам здійснювати пошук академічних робіт по всьому світу.

Одним з важливих ресурсів мережі знань Китаю є «Китайська бібліотека повнотекстових баз даних» (CBFD), яка станом на 2020 р. містила понад 4 млн. книг китайських і закордонних авторів, які складають базу мережі знань. CNKI надає доступ користувачам також до повнотекстових баз даних академічних журналів Китаю (CJFD), конференцій (CPFD), монографій (CCJD), газет (CCND), щорічників (CYFD), а також цитат, правових знань, національних стандартів, китайських політичних газет і періодичних видань.

Інформаційний сервіс Китайської національної інфраструктури знань активно розвивається і нині його користувачами є не лише великі університети, дослідницькі установи, державні аналітичні центри, підприємства, а й публічні бібліотеки. Обслуговування широкого кола користувачів відбувається і у створених десяти мережевих сервісних центрах, розташованих у Пекіні, Північній Америці, Японії, Тайвані, Південній Кореї, Гонконгу та інших місцях.

CNKI активно продовжує інтегрувати новий контент і працювати над створенням продуктової лінійки у двох основних напрямках: повнотекстові академічні ресурси, програмне забезпечення з оцифрування й управління знаннями. Розпочавши свою діяльність зі створення і розповсюдження академічних журналів, CNKI став найпотужнішою та найбільш доступною академічною онлайн-бібліотекою в Китаї.

В. Мамон

ВІД КОНЦЕПЦІЇ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ: ІСТОРИЯ СТВОРЕННЯ ФІЛІАЛІВ ХАРКІВСЬКОЇ ГРОМАДСЬКОЇ БІБЛІОТЕКИ

V. Mamon

FROM CONCEPT TO IMPLEMENTATION: THE HISTORY OF BRANCHES OF THE KHARKIV PUBLIC LIBRARY

Відкриття у 1886 році Харківської громадської бібліотеки (ХГБ) привернуло увагу громадськості до проблеми розвитку системи бібліотек на Харківщині. Уже на другому році існування бібліотеки (1887) з ідеєю створення її філіалу виступив відомий громадський діяч, колишній міський голова Харкова, Є. С. Гордієнко. Однак молода бібліотека тоді ще не мала можливостей реалізувати такий амбіційний проєкт.

Над питанням створення філіалів займався один з засновників бібліотеки, професор Харківського університету, М. Ф. Сумцов. Протягом 1888–1889 років на сторінках газети «Харьковские губернские ведомости» він опублікував кілька статей, де описував своє бачення розвитку бібліотечної системи Харкова. За проєктом Сумцова, головне місце в цій системі займала б ХГБ, яка розміщувалася б у центрі міста. На околицях Харкова мали бути відкриті філіальні відділи підпорядковані ХГБ. Свій проєкт Сумцов схарактеризував як «природний хід розвитку громадських бібліотек у великому університетському місті». Також він визначив основні завдання філіалів з обслуговування населення.

Ще одним великим ентузіастом відкриття філіальних відділів був інший член правління, економіст С. М. Самойлов. Він уважав відкриття філіалів однією

з головних цілей ХГБ. У 1891 році Самойлов вніс на розгляд правління бібліотеки проект про відкриття філіальних відділів у повітових містах Харківської губернії. Відкриття філіалів довелося відтермінувати через те, що пріоритетною метою ХГБ стало будівництво власного приміщення. До ідеї про створення філіалів повернулися лише через вісім років. На загальних зборах ХГБ, які відбулися 5 грудня 1899 року, за ініціативи С. М. Самойлова були внесені зміни до статуту бібліотеки, які дозволили створення філіалів.

На початку 1900 року була створена організаційна комісія, до якої увійшли як кілька членів правління ХГБ, так і просто охочі працювати у створенні філіалів. Головою комісії стала художниця М. Д. Раєвська-Іванова, секретарем — В. І. Ільїнський, а скарбником — С. М. К. На той час Раєвська-Іванова була постійним членом правління бібліотеки, а Ільїнський та Коцевалов простими членами бібліотеки.

Перед комісією були поставлені такі основні цілі: долучення нових членів, вирішення питання матеріального забезпечення, складання каталогу, розроблення інструкцій та правил.

Комісія успішно вирішила всі завдання. Уже наприкінці першого року її існування кількість членів сягала 90 осіб. Успішно був проведений збір грошей та книг для відділу, їх жертвували як члени комісії, так і сторонні особи. Члени комісії постійно зверталися до авторів та видавців з проханням пожертвувати книги. Загалом на момент відкриття філіалу було зібрано близько 1500 томів книг та 2500 руб.

Для роботи над каталогом філіального відділу було залучено багато викладачів та професорів вищих і середніх навчальних закладів. Зокрема відомо про участь історика В. П. Бузескула, юриста В. Ф. Левитського, мовознавця В. І. Харцієва, літературознавця Б. А. Лезіна, астронома М. М. Євдокимова.

Одночасно велася робота над розробленням інструкцій та правил відділу. Інструкція філіального відділу була затверджена 1 жовтня 1900 року Загальними зборами членів Харківської громадської бібліотеки. На тих же зборах був затверджений склад Комісії філіального відділу, до якої увійшли 24 члени бібліотеки, які зробили членські внески на користь відділу.

На загальних зборах комісії було затверджене приміщення, де планувалось розмістити філіал. Це стала невелика квартира у будинку за номером 44 на Петінській вул. (в радянський час — вул. Плеханова, з 2023 року — вул. Георгія Тарасенка).

Після отримання дозволу на відкриття філіалу від харківського губернатора Г. А. Тобізена, 3 листопада 1900 року були проведені вибори до Комітету відділу, де було обрано 11 членів. Окрім того, до складу комітету увійшов Г. Ф. Бураков, який був призначений губернатором відповідальним за ХГБ.

Комітет продовжив основні напрямки діяльності комісії. Була фіналізована робота над складанням каталогу, також комітет склав кошторис на купівлю потрібних книг, інвентарю й на утримання філіалу. Хоча більшість замовлених книг на той момент ще не прибула, комітет вирішив не зволікати з відкриттям.

Урочисте відкриття філіального відділу відбулося 2 лютого 1901 року. На закладі, окрім членів відділу, також були присутні члени ХГБ та представники робітників з навколишніх заводів. Урочисту промову з відкриття закладу зробив лікар Є. Р. Клевезаль. Також з промовами виступали представник від робітників,

голова ХГБ, замісник голови Харківського товариства грамотності й громадські діячі. Окрім того, було прислано кілька вітальних телеграм.

Вивчення періоду від зародження концепції до фактичного відкриття першого з філіалів Харківської громадської бібліотеки розкрило значущий внесок ключових особистостей та колективних зусиль у розвиток культурного й освітнього середовища міста.

В. Седих

ЖИТТЯ І ДОЛЯ Б. О. БОРОВИЧА: ДО 140-РІЧЧЯ З ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВИДАТНОГО УКРАЇНСЬКОГО БІБЛІОТЕКОЗНАВЦЯ

V. Siedykh

LIFE AND FATE OF B. O. BOROVYCH: TO THE 140TH ANNIVERSARY OF THE BIRTHDAY OF AN OUTSTANDING UKRAINIAN LIBRARIAN

У листопаді 2023 р. виповнюється 140 років з дня народження Бориса Осиповича Боровича (1883–1938). Це ім'я вийшло з забуття з моменту відродження незалежності України у 1991 р., але якоїсь системності у дослідженні його життя і творчості не було. Отже, настав час, щоб всебічно розкрити його здобутки та вчинки, які припали на одну з найтрагічніших сторінок нашої історії (1910-і–1930-і рр.). У 2023 р. Кабінет бібліотекознавства імені Л. Б. Хавкіної ХНДБ імені В. Г. Короленка розпочав відповідний науковий проект. У час рашистської навали такі розвідки надають можливість пишатися незламним духом, досягненнями, талантом наших співвітчизників, що живлять віру в нашу перемогу.

Ким він був? Одесит без вищої освіти, який усе життя вчився, самовдосконалювався і духовно, і фізично, знань та навичок якого вистачило на різноманітні види діяльності (діловод, бібліотекар, журналіст, вихователь тощо). Та головне — це була людина не байдужа, яка гостро сприймала несправедливість, злидні, гнітючу духовну задуху, невинні страждання людей і особливо дітей, палко хотіла змін за допомогою мирної політичної і просвітницької діяльності. Борович став членом соціал-демократичної партії (меншовиків), перебував під наглядом поліції, був висланий до м. Могилів-Подільського (1914–1915 рр.). В Одесі у 1912 р. разом з однодумцями організував дитячий клуб, де був керівником-педагогом. Вони хотіли, аби діти з бідних родин одеської околиці були залучені до звичайних дитячих радощів, були б відірвані від негативного впливу вулиці. Експеримент виявився вдалим.

Вжитий нами топонім був не випадковим, оскільки у 1916 р. Борович переїжджає до Харкова, де продовжує звичну для себе діяльність, поступово зосереджуючись на бібліотечній роботі, стає з часом відомим бібліотекознавцем, яскравим представником харківської науково-бібліотечної школи. Цікаво, що рамки його наукових інтересів були ширшими. По-сучасному, його можна іменувати документознавцем, культурологом, менеджером соціально-культурної сфери, зокрема видавничої діяльності. Зокрема, з 1917 р. по 1929 р. він очолював культурно-просвітницьку організацію «Труд», у складі якої діяли видавництво, книжковий склад і крамниця.